

Vergaderjaar 2022–2023

29 697

Gebiedsgerichte economische perspectieven en Regionaal Economisch Beleid

32 851

Grensoverschrijdende samenwerking (GROS)

Nr. 111

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 17 februari 2023

Iedere regio heeft een eigen verhaal, identiteit en kracht. Die verscheidenheid aan regio's maakt Nederland kleurrijk. Het betekent ook dat kansen en uitdagingen per regio verschillen. Het is belangrijk om daar aandacht voor te hebben en maatwerk te bieden, vooral als het een regio betreft waar de brede welvaart onder druk staat. Iedereen in Nederland moet gelijke kansen en ontwikkelingsmogelijkheden hebben, ongeacht waar iemand woont.

Dit kabinet heeft daarom € 900 miljoen gereserveerd voor de Regio Deals, in de zogeheten Regio Envelop. Regio Deals zijn een belangrijk instrument om samen met overheden, ondernemers, kennis- en culturele instituten en maatschappelijke organisaties de kwaliteit van leven, wonen en werken in een regio te vergroten. In juli 2022 nodigde ik alle regio's uit om met voorstellen te komen over hoe dat in hun regio bereikt kan worden.

Deze oproep heeft veel in beweging gebracht. Verspreid door het land zijn brede coalities gevormd om samen een streefbeeld te maken voor hun regio. Medewerkers van alle betrokken ministeries en regionale partijen voerden waardevolle gesprekken met elkaar over de opgaven en kansen in de desbetreffende regio's. Ook was er een hoge opkomst bij de vier Regio Deal dagen. Deze bijeenkomsten werden verspreid door het land, en in samenwerking met de regionale partners, georganiseerd om handvatten mee te geven voor het indienen van een voorstel. Daarnaast was er gelegenheid om van elkaar te leren.

Met deze brief informeer ik u over de voorstellen die het kabinet selecteert voor verdere uitwerking tot een Regio Deal in de vierde tranche, en geef ik mede uitwerking aan mijn gebiedsgerichte inzet voor regio's aan de

grens.¹ Daarnaast geef ik een korte toelichting van het proces voor de vijfde tranche Regio Deals.

Uit te werken Regio Deal voorstellen

Regio's konden tussen 15 juli 2022 en 15 november 2022 hun voorstel indienen. In totaal zijn er 23 voorstellen ingediend. Daarin omschrijven partijen hoe zij samen met het Rijk de brede welvaart in hun regio willen vergroten, gebaseerd op een gedegen analyse. De aanvragen bevatten in totaal een financieringsverzoek van bijna 700 miljoen euro. Voor de vierde tranche is in totaal 284,2 miljoen euro beschikbaar. Vanwege de grote vraag is het helaas niet mogelijk om met alle geïnteresseerde regio's een Regio Deal af te sluiten in de vierde tranche en kan vaak ook slechts een deel van het gevraagde bedrag worden gereserveerd.

In het selectieproces heeft het Rijk zorgvuldig de voorstellen geanalyseerd op basis van het afwegingskader voor de Regio Deals zoals die is opgenomen in de kamerbrief van 1 juli 2022. Er is gekeken naar vier aspecten per aanvraag: opgave, aanpak, financiën en organisatie. Zo is er gelet op de omvang en meervoudigheid van de opgave, integraliteit van de aanpak, beschikbaarheid van cofinanciering en inrichting en afstemming van de organisatie. Daarnaast is rekening gehouden met een evenwichtige verdeling over Nederland en al eerder afgesloten Regio Deals. Bij de beoordeling stond steeds de vraag centraal of de aanpak bijdraagt aan het versterken van de brede welvaart van inwoners en ondernemers in de betreffende regio.

Het kabinet is voornemens om de komende maanden met veertien regio's de door hun ingediende proposities verder uit te werken tot een Regio Deal. Ik zie deze proposities als uitnodiging van de regio's om tot een gezamenlijke aanpak te komen. Het Rijk en de geselecteerde regio's zullen nog een aantal vervolgstappen moeten zetten om de Regio Deals te kunnen sluiten, waarbij de prioriteiten en inbreng vanuit de regio én het Rijk richtinggevend zijn. Zij bepalen de komende maanden samen welke concrete doelen en gezamenlijke inzet uiteindelijk opgenomen worden in de Regio Deal. Het ter beschikking stellen van de rijksbijdrage en het sluiten van de Regio Deal is onder voorbehoud van overeenstemming tussen alle betrokken partners. Het streven is dat alle voorstellen medio 2023 zijn uitgewerkt tot een Regio Deal, in de vorm van een convenant. In het convenant worden ook de afspraken voor de looptijd van de Regio Deal vastgelegd. In het volgende deel van deze brief vindt u een overzicht van de geselecteerde voorstellen.

Tabel 1. Overzicht uit te werken Regio Deal proposities

#	Voorstel Regio Deal	Max. bijdrage Regio Envelop (incl. BTW)
Noord		
#1	Noordwest-Fryslân	€ 20
#2	De Waddeneilanden	€ 15,5
#3	Zuid- en Oost-Drenthe	€ 30
Totaal Noord		€ 65,5
Oost		
#4	Arnhem-Nijmegen	€ 15
#5	Twente	€ 25
Totaal Oost		€ 40
Zuid		
#6	Parkstad-Limburg	€ 25
#7	Midden-Brabant	€ 12,5
#8	Zuid-Limburg	€ 20

¹ Brief inzet regio's aan de grens; Kamerstuk 32 851, nr. 75.

#	Voorstel Regio Deal	Max. bijdrage Regio Envelop (incl. BTW)
Totaal Zuid		€ 57,50
Noordwest		
#9	ZaanIJ	€ 20
#10	MRA-Oost / Flevoland-west	€ 18,2
#11	Mainstage	€ 5
Totaal Noordwest		€ 43,20
Zuidwest		
#12	North Sea Port District	€ 30
#13	Rotterdam-Zuid	€ 30
#14	Den Haag Zuidwest	€ 18
Totaal Zuidwest		€ 78
Totaal		€ 284,2

Noardwest-Fryslân: In nije tiid

In deze regio is de zogenaamde Friese paradox urgent. De regio scoort op een aantal sociale aspecten flink boven het Nederlandse gemiddelde: vrijwilligerswerk, het onderling vertrouwen, de sociale contacten en tevredenheid met het leven. Echter, op economische aspecten zoals inkomen, bruto binnenlands product en het opleidingsniveau zijn de uitkomsten lager dan het gemiddelde. Andere barsten ontstaan in het kenmerkende landschap. Verzilting bedreigt de natuur, de kwaliteit van het water en bestendig ondernemerschap. Het kabinet wil daarom samen met de overheden, werkgevers en inwoners van Noardwest-Fryslân investeren in een veerkrachtige economie, een goede kwaliteit van leven en een natuur die in balans is. Het kabinet reserveert maximaal € 20 miljoen voor de Regio Deal Noardwest-Fryslân.

De Waddeneilanden: waardevol leven in een kwetsbare omgeving.

Iedereen kent de Waddeneilanden als een fijne vakantiebestemming met een unieke natuur en cultuur. Voor bewoners is het een fijne plek om te wonen, te werken en te leven. Het toekomstperspectief in deze regio staat echter onder druk. De vergrijzing neemt toe, voor jongeren zijn er onvoldoende woningen, de regio kampt met uitdagingen op het vlak van het voorzieningenniveau en de werkgelegenheid is eenzijdig. Ook staan de Waddeneilanden voor grote (energie)transitieopgaven. Het Rijk wil samenwerken met de Waddeneilanden en hun partners om te zorgen dat dit ook in de toekomst een fijne plek blijft voor bewoners en vakantie-gangers. De inzet van de Regio Deal is onder meer in het optimaliseren van maatschappelijke voorzieningen, het verbreden van de economie, het verbeteren van kwaliteit en continuïteit van het onderwijs, het verduurzamen van het vervoer en de gebouwen en het robuuster en innovatiever maken van het energiesysteem. Het kabinet reserveert maximaal € 15,5 miljoen voor de Regio Deal Waddeneilanden.

Zuid- en Oost-Drenthe: in volle vaart voor brede welvaart.

In Zuid- en Oost-Drenthe is er ruimte; ruimte om je te vestigen als bedrijf of inwoner, rust en ruimte in het groen voor inwoners en toeristen. Tegelijkertijd is er sprake van intergenerationele armoede, een kwetsbare economie, vergrijzing en ontgroening, kansenongelijkheid en afnemend voorzieningenniveau. Daarom werd in 2019 een Regio Deal afgesloten om samen te investeren in een goed niveau van werken, wonen, en welzijn in de regio. Hoewel de inwoners de vruchten hiervan plukken, vinden het Rijk en deze regio dat, nog meer uit deze samenwerking te halen valt, ook gezien de urgentie van de opgaven. In deze nieuwe Regio Deal willen Rijk en regio samen werken aan een aantrekkelijke leefomgeving, een ruim, passend en bereikbaar onderwijsaanbod voor komende generaties, een

stimulerende sociaaleconomische structuur, banen passend bij inwoners van de regio en een aantrekkelijk vestigingsklimaat.

Het kabinet reserveert maximaal € 30 miljoen voor de Regio Deal Zuid- en Oost-Drenthe.

Arnhem-Nijmegen: gezonde groene groei.

Het Rijk investeert samen met de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen (samenwerkingsverband van 18 gemeenten), The Economic Board Arnhem-Nijmegen (triple helix organisatie) en provincie Gelderland in deze regio met een eeuwenoude, rijke historie. Arnhem-Nijmegen valt in de regionale brede welvaart monitor van december 2022 niet altijd positief op. De regionale economie groeit minder dan het landelijke gemiddelde en het aandeel in de Nederlandse economie wordt navenant kleiner. Met name arbeidsparticipatie, levensverwachting en inkomen vallen lager uit ten opzichte van het landelijk gemiddelde. Arnhem scoort ook negatief op het gebied van veiligheid. De regio heeft te maken met plattelandsvraagstukken zoals druk op het landschap en stikstof, én met grote stedenproblematiek. Ondanks de vele relaties vormt de grens met Duitsland Nordrhein-Westfalen psychologisch en praktisch vaak nog een barrière. De Regio Deal is een handvat om partijen dichterbij te brengen, in een regio waar samenwerking niet altijd vanzelfsprekend is. De uitgebreide kennis, kunde, innovatiekracht in de regio krijgt door de Regio Deal een extra impuls, waardoor de geadresseerde opgaven sneller, grootschaliger en in brede onderling verband aangepakt kunnen worden. Het Rijk reserveert maximaal € 15 miljoen voor de Regio Deal Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen.

Twente: Bruto Twents Geluk in de groene technologische topregio.

Ondanks dat de Twentenaar zich redelijk gelukkig voelt (cijfer 7.1 onderzoek Bruto Twents Geluk) zijn er zorgen. Het bedrijfsleven staat onder druk, vergrijzing in de kleinere gemeenten neemt toe, het tekort aan personeel stijgt en de toegankelijkheid van de zorg neemt af. In 2019 hebben het Rijk en de Regio Twente een Regio Deal afgesloten om samen aan deze opgaven te werken. Deze was sterk gericht op economische ontwikkeling van de regio, vanuit techniek, innovatie en het aantrekken naar en behouden van talent de regio. Het feit dat veel indicatoren van de index het «Bruto Twents Geluk» een daling laten zien, is aanleiding voor Rijk en Regio om hier te blijven investeren. De nieuwe Regio Deal is meer ingestoken vanuit het perspectief van de inwoner en vanuit analyse waar de brede welvaart onder druk staat. Met de Regio Deal wordt ingezet op het vergroten van de instroom van het aantal technische studenten en het zo goed mogelijk benutten van het beschikbare arbeidspotentieel in de regio. Onderwijsinstellingen starten activiteiten om kinderen vroeg te interesseren voor techniek en daarbij betrekken zij actief talenten en werkgevers. Ook wordt ingezet op het verduurzamen en toekomstbestendig houden van het (mkb) bedrijfsleven. Tot slot wil de regio een flinke slag maken om de toegankelijkheid van de zorg te waarborgen. Het kabinet reserveert maximaal € 25 miljoen voor de Regio Deal Twente.

Parkstad-Limburg 2023–2025.

Parkstad Limburg is van origine een mijnstreek die zich de afgelopen decennia opnieuw heeft moeten uitvinden. Het verdwijnen van de kolenindustrie had een grote impact op de economische en sociale structuren in de regio. Na verschillende investeringen die sinds 2013 zijn gedaan, is in de regio nieuwe trots en kracht ontstaan. Ook is in 2019 een Regio Deal afgesloten die al mooie resultaten heeft laten zien. De regio

staat echter nog steeds structureel onder druk als het gaat om omvang, ernst en duur van de leefbaarheidsproblematiek. Het Rijk investeert daarom opnieuw in een Regio Deal samen met Stadsregio Parkstad Limburg en met een brede maatschappelijke coalitie in het verbeteren van de sociaal-fysieke leefbaarheid en het versterken van de ruimtelijk-economische structuur. Speciale aandacht gaat uit naar stedelijke gebieden met sociaaleconomische achterstanden en landelijke kernen en dorpen waar de leefbaarheid onder druk staat. Het pakken van kansen en het tegengaan van belemmeringen die te maken hebben met de ligging aan de grens, maakt onderdeel uit van de gehele aanpak. Rijk en regio zien de Regio Deal als een kans om de organisatie en de uitvoeringskracht binnen de regio en de samenwerking met het Rijk te versterken. Het kabinet reserveert maximaal € 25 miljoen voor de Regio Deal Parkstad-Limburg.

Midden-Brabant: innoveren, experimenteren en ondernemen met de mens centraal.

Het Rijk investeert met de regio Hart van Brabant in digitale oplossingen voor de circulaire economie, innovaties in de MKB maakindustrie, de transitie opgaven van de vrijetijdseconomie en duurzame logistiek rondom de haven. De transitie naar een schoon, emissievrij en circulair havengebied Waalwijk is voor de regio cruciaal om de belasting voor de omgeving te verminderen en ook in de toekomst een logistieke topregio te blijven. Een ander onderdeel van de samenwerking tussen Rijk en regio betreft het tegengaan van de tweedeling in Tilburg. In deze Regio Deal is aandacht voor het versterken van de verbinding tussen universiteit en regio, zodat het kennispotentieel van Tilburg University beter benut wordt. Om kansen te benutten en ontwikkelingen op gang te brengen werken Rijk en regio samen aan het verbinden van kennis, kunde en ondernemerschap. De multiple helix samenwerking kan hierin nog een flinke impuls gebruiken en kan veel opleveren. Midden-Brabant is betrokken bij de eerdere Regio Deal Makes and Moves in samenwerking met de regio West-Brabant. Daarmee is inzicht opgedaan over samenwerking in de regio en met het Rijk, die ook in de nieuwe Regio Deal toegepast wordt. Het kabinet reserveert maximaal € 12,5 miljoen voor de Regio Deal Midden-Brabant.

Zuid-Limburg: InGenieus, groen en gezond.

Het Rijk investeert met een brede coalitie in Zuid-Limburg in de transformatie-opgaven in de regio. Het betreft transformatie met betrekking tot de leefomgeving, het verduurzamen en multimodaal ontsluiten van de regionale industrie, het versterken van het landschap en de grensoverschrijdende kenniseconomie en arbeidsmarkt. Door samen te werken aan deze opgaven kan het bestuurlijk-organisatorisch netwerk sterker worden en ervaring opdoen met gezamenlijke uitvoering van concrete projecten. De aanpak zal aansluiten bij keuzes over de transitie van het landelijk gebied en bij de ruimtelijke keuzes in NOVEX-verband. Rijk en regio gaan samen aan de slag om keuzes te maken en invulling te geven aan de noodzakelijke transformaties. Het kabinet reserveert maximaal € 20 miljoen voor de Regio Deal Zuid-Limburg

ZaanIJ: groen en meedoen.

De opgave van deze regio is het voorkomen van een metropool van twee snelheden. Met een deel van de bewoners van de regio gaat het (erg) goed. Zij zijn in staat kansen te pakken en te profiteren van de voordelen die het wonen, werken en ondernemen in deze regio biedt. Een ander deel van de bewoners is minder goed in staat deze kansen te benutten, en

verliest het vertrouwen in de overheid. In 2019 sloten het Rijk en de regio ZaanIJ een Regio Deal om samen te investeren in bewoners die niet goed mee konden komen, door de leefkwaliteit te verbeteren, ontplooiingskansen te vergroten, sociale ontwrichting te voorkomen en ondermijning tegen te gaan. Na deze eerste impuls, willen ZaanIJ en het Rijk hun partnerschap verstevigen en de opgezette aanpak op deze thema's doorontwikkelen. In een nieuwe Regio Deal is naast de lopende inzet ook speciale aandacht voor het bevorderen van brede gezondheid en «Street-level» leren en samenwerken. Het kabinet reserveert maximaal € 20 miljoen voor de Regio Deal ZaanIJ.

MRA-Oost / Flevoland-west: tech talent voor transitie.

Almere ontwikkelt zich binnen de MRA tot een stad waar komende decennia 75.000 woningen bijkomen. De werkgelegenheid concentreert zich binnen de MRA vooral in Amsterdam, wat een disbalans in de regio en eenzijdige pendel van Almere naar Amsterdam veroorzaakt. Daarom is inzet op werkgelegenheid en economie noodzakelijk. Op dit moment scoort Almere matig op meerdere indicatoren van brede welvaart en is er zorg op het gebied van economisch en sociaal kapitaal. Het ontbreken van voldoende technisch geschoold talent remt op dit moment het groeitempo van de bestaande bedrijven en de ontwikkelingskansen van nieuwe bedrijven in Almere. Investeren in hoger technisch onderwijs op alle niveaus geeft de ontwikkeling in de jonge polder een enorme boost en versterkt de ingezette (prille) groei. Het Rijk investeert samen met Almere en de MRA-regio in een aanpak om de woon-werk-balans te verbeteren en om bij te dragen aan een substantiële groei in werkgelegenheid en de ontwikkeling van het benodigde geschoold talent op alle opleidingsniveaus. Het kabinet reserveert maximaal € 18,2 miljoen voor de Regio Deal MRA Oost/Flevoland-west.

Mainstage

De evenementensector, van groot economisch en sociaal-cultureel belang voor de metropoolregio Amsterdam, kent een aantal grote uitdagingen: de druk op de schaarse ruimte in Amsterdam leidt ertoe dat meer spreiding van evenementen over de deelregio's nodig is, de sector kampt – mede door COVID – met grote personeelstekorten en moet bovendien meer circulair worden om toekomstbestendig te blijven. Daarom slaan regionale partijen, publiek en privaat, de handen ineen om te werken aan deze uitdagingen binnen de MRA-regio terwijl zij tegelijkertijd werken aan een toekomstbestendige evenementensector. Het Rijk wil hierin mede investeren. Met deze innovatieve aanpak zijn na afloop van het programma een grote groep (minimaal 7.000) inwoners van de MRA ondersteund in het verkrijgen van een betere aansluiting op de arbeidsmarkt, wordt de evenementensector versterkt als Nederlands (export)-product, wordt gewerkt aan een betere balans tussen de lusten en de lasten van evenementen en wordt bijgedragen aan de afbouw van de negatieve voetafdruk van evenementen en een circulaire evenementensector. Het kabinet reserveert maximaal € 5 miljoen voor de Regio Deal Mainstage.

North Sea Port District: op de grens van kracht en kwetsbaarheid.

Het Rijk investeert samen met een brede regionale (en grensoverschrijdende) coalitie in het vergroten van de balans tussen kracht en kwetsbaarheid en het evenwicht tussen economische en brede welvaart in het grensoverschrijdende havendistrict North Sea Port District (NSPD). Het district biedt volop potentie, maar is tegelijkertijd ook kwetsbaar. Dit komt onder meer door vergrijzing en ontgroening, hoge uitstoot van broeikas-

gassen, weinig groen, beperkte bereikbaarheid van voorzieningen, kwaliteit van de bestaande woningvoorraad, gering aantal hoogopgeleiden en kwetsbaarheid op het gebied van zorg en armoede. Met twee Regio Deals zijn al belangrijke stappen gezet in herstellen van de disbalans in brede welvaart. Echter, ten aanzien van de demografische druk (ontgroening/vergroening) blijven er structurele uitdagingen op het gebied van innovatie, bereikbaarheid, voorzieningen en woningbouw. Met de nieuwe Regio Deal worden gerichte impulsen gegeven aan de leefbaarheid en aantrekkelijkheid van het woon-, leef- en werkgebied van het District en haar omgeving. Zowel voor haar huidige als toekomstige inwoners. Het Rijk en het NSPD zetten in op een gezonde en aantrekkelijke leefomgeving voor de inwoners, het behouden en aantrekken van inwoners door innovatie, kennisoverdracht en cultuur en op investeren in het verbeteren van de bereikbaarheid in het gebied. Het kabinet reserveert maximaal € 30 miljoen voor de Regio Deal North Sea Port District.

Rotterdam-Zuid: tot hier en nu verder.

Rotterdam-Zuid kent een ongekeerde stapeling van sociaaleconomische problemen. De brede welvaart in het gebied staat onder druk. In 2030 wil de overheid dat Rotterdam-Zuid het gemiddelde G4-niveau bereikt op het gebied van school, werk en wonen. Om de leefomstandigheden in Rotterdam-Zuid te verbeteren startte in 2012 het Nationaal Programma Rotterdam-Zuid (NPRZ). In 2018 sloten Rijk en gemeente de Regio Deal Rotterdam-Zuid. Met deze Deal is gewerkt aan projecten voor school, werken, wonen, cultuur en veiligheid in de wijken. Uit de tussentijdse evaluatie van het NPRZ blijkt dat een goede samenwerking is opgezet en dat er goede resultaten zijn geboekt. De coronacrisis kwam in Rotterdam-Zuid harder aan dan elders. Dit laat zien dat de resultaten van het NPRZ nog broos zijn. Daarom investeert het kabinet samen met de gemeente Rotterdam in een nieuwe Regio Deal. Deze Deal richt zich op het verbeteren van de kwaliteit van werken, leren, de thuisbasis en participatie in Rotterdam-Zuid. Aan de regio wordt een aangescherpt voorstel gevraagd, onder andere met oog op de recent uitgevoerde tussenevaluatie. Het kabinet reserveert maximaal € 30 miljoen voor de Regio Deal Rotterdam-Zuid.

Den Haag Zuidwest

In Den Haag Zuidwest staan veel aspecten van de brede welvaart onder druk: er is een opeenstapeling van armoede, schooluitval, criminaliteit en werkloosheid. Het sociaal weefsel in Den Haag Zuidwest is hierdoor zwakker geworden, bewoners hebben het onderlinge contact verloren. In 2019 sloten Rijk en Regio een eerste Regio Deal. Met die Regio Deal is een eerste stap gezet richting herstel van vertrouwen van inwoners en ondernemers. Zij zijn dankzij de Regio Deal in verbinding gekomen met elkaar en met de overheid. Er is veel geleerd van deze Regio Deal, zowel op projectniveau (werkzame elementen) als op niveau van integrale samenwerking. De problematiek in Den Haag Zuidwest blijft echter omvangrijk en urgent. Het kabinet wil daarom samen met de gemeente Den Haag in een nieuwe Regio Deal werken aan de versterking van brede welvaart in deze wijken. In de eerste plaats door te investeren in ontmoetingsplekken en wijkbedrijven als opstap naar meer (arbeids)participatie. Dit komt ten goede aan de samenhang in de wijken. Ten tweede door zich te richten op bestaanszekerheid en werk met een betere aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt. De versterking van lokale bedrijvigheid en een leer- en innovatienetwerk rondom grote transitie zoals energie, wonen en klimaat spelen hierin een belangrijke rol. De invulling van deze activiteiten gebeurt in samenhang met interventies die de gemeente uitvoert in het kader van de «brede aanpak» in Den Haag Zuidwest, op het

vlak van o.a. gezondheid en veiligheid. Het kabinet reserveert maximaal € 18 miljoen voor de Regio Deal Den Haag Zuidwest.

Niet geselecteerde voorstellen

Zoals eerder benoemd, kunnen niet alle voorstellen uitgewerkt worden tot een Regio Deal. Ik realiseer me dat dit een teleurstelling is voor de regionale coalities die hier veel moeite in hebben gestoken. Vanuit mijn ministerie is contact opgenomen met de indieners van de niet geselecteerde voorstellen. BZK verkent met hen de mogelijkheid om het initiatief op een andere manier verder te brengen, of opnieuw in te dienen bij een volgende tranche Regio Deals.

Financiering

Voor de vierde tranche Regio Deals is € 284,2 miljoen beschikbaar. De eenmalige bijdrage uit de Regio Envelop per deal bedraagt minimaal € 5 miljoen en maximaal € 40 miljoen inclusief BTW. De Rijksbijdrage is bedoeld als tijdelijke financiële impuls om regionale samenwerkingen gericht op brede welvaart op gang te brengen. De inzet van dit Kabinet is dat deze bijdrage werkt als katalysator om dit doel te bereiken. Bij het uitwerken van de voorstellen is nadrukkelijk aandacht voor borging van de activiteiten na afloop van de Regio Deal. Het kabinet vraagt regio's bovendien om evenredige cofinanciering. Uit de tussentijdens evaluatie van de systematiek van de Regio Envelop² blijkt dat deze regionale cofinanciering kan bijdragen aan een goede regionale samenwerking tussen overheden en andere partijen. De financiële bijdrage vanuit het Rijk wordt met een specifieke uitkering aan de regio's beschikbaar gesteld. De Rijksbijdragen zijn inclusief BTW.

Vijfde tranche Regio Deals

Naast het verder uitwerken van de voorstellen tot Regio Deals in vierde tranche, is ook de volgende tranche alweer in voorbereiding. In de komende maanden gaat het Rijk het selectieproces van de vierde tranche Regio Deals evalueren. Die lessen worden meegenomen naar de vijfde tranche. Daarover zullen we zowel in gesprek gaan met regio's die nu wel en die nu niet in de selectie zitten. Ik zal uw Kamer voor de zomer informeren over de geleerde lessen, het aangepaste afwegingskader en het proces voor de vijfde tranche Regio Deals.

Brede welvaart in alle regio's

In de Regio Deals staat het verbeteren van de kwaliteit van leven, wonen en werken van inwoners en ondernemers centraal. Het gaat om het versterken van regionale economische kansen, sociale samenhang en kansengelijkheid, waarbij ook oog is voor de fysieke leefomgeving. Juist de combinatie van deze factoren bepalen hoe mensen het leven in hun regio waarderen. Ze moeten dus in samenhang beschouwd worden om te weten hoe het gaat in een regio, en een streefbeeld te kunnen formuleren.

De brede welvaart is daarvoor een nuttig denkkader. Het helpt om bij een bepaald vraagstuk breed in kaart te brengen welke aspecten van het leven daar invloed op hebben of door beïnvloed worden. Omdat het een relatief nieuw begrip is, investeert het Rijk in kennisontwikkeling- en infrastructuur voor het toepassen van brede welvaart in de beleidspraktijk. Die investeringen werpen hun vruchten af. Bij het bespreken en analyseren van de regionale opgaven en streefbeelden, werd in de afgelopen

² Bijlage van brief «Een rijke oogst van 30 Regio Deals», Kamerstuk 29 697, nr. 90.

maanden veelvuldig gebruik gemaakt van het brede welvaarts kader. Rijk en regio stonden stil bij de stand van de huidige welvaart, maar gingen juist ook in op hoe zich dat verhoudt tot welvaart elders of in de toekomst. Bovendien was er aandacht voor hoe inzet op het vergroten van één welvaartsaspect, zoals bijvoorbeeld meer groen in de stad, ten koste zou kunnen gaan van een ander onderdeel van brede welvaart, zoals veiligheid. Bij selectie van de Regio Deals heeft het kabinet speciale aandacht voor regio's waar de brede welvaart onder druk staat. De in december bijgewerkte regionale Monitor Brede Welvaart van het CBS helpt daarbij om keuzes te maken.

Het gebruik van het concept brede welvaart in beleid is nog in ontwikkeling. Ik zal het leren en de uitwisseling over brede welvaart in beleid de komende jaren blijven faciliteren. Het initiatief van zes regionale planbureaus om het Nationaal Netwerk Brede Welvaart op te richten zie ik dan ook als een positieve ontwikkeling die ik financieel ondersteun.

Tot slot

Het openstellen van de vierde tranche Regio Deals heeft ook nu weer op veel plekken in Nederland energie losgemaakt. Ik ben onder de indruk van de hoge kwaliteit van de proposities. Ik hecht ook veel waarde aan de opgebouwde coalities, die de grenzen van beleidsdomeinen, gemeenten, provincies en zelfs landen overstijgt. Samenwerking is essentieel in deze tijd, waarin we met elkaar voor zoveel grote opgaven staan. We nemen hiermee de kwaliteit van het leven van inwoners en ondernemers als uitgangspunt voor beleid. Dat is immers ook niet georganiseerd langs beleidskokers of gemeentegrenzen. Door ons daarop aan te passen, kunnen we er samen voor zorgen dat inwoners van elke regio voelen dat de overheid er ook voor hen is.

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
H.G.J. Bruins Slot